

พ่อแม่ยุคนี้ต้องพาลูกผจญภัยระบบการศึกษาไทย !

สรวางมณท์ ลิทธิสमान

จากผลสำรวจของเอแบคโพลล์ เรื่อง “เด็กและเยาวชนไทยอยากเห็นอะไรที่เปลี่ยนแปลงจากการศึกษาไทย” โดยความร่วมมือของสถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ร่วมกับ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน สสค. เพื่อสะท้อนมุมมองและทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อระบบการเรียนการสอนของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยสำรวจเด็กและเยาวชนที่มีอายุ ๑๔-๑๘ ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ๑๗ จังหวัด จำนวน ๔,๒๕๕ ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ เมษายน ๒๕๕๗

เด็กและเยาวชนได้สะท้อนรูปแบบการเรียนการสอนตามระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบัน พบว่า ตัวอย่างร้อยละ ๕๘.๙ เห็นว่า โอกาสและมาตรฐานทางการศึกษาของไทยไม่เท่าเทียมกัน เช่นเดียวกับที่เห็นด้วยว่า เด็กไทยเรียนหนักมากที่สุดในโลก แต่ไม่สามารถนำเอาความรู้ในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ร้อยละ ๕๘.๗)นอกจากนี้ ร้อยละ ๕๖.๗ ยังเห็นว่าการแนะแนวการศึกษาไทยยังไม่ทั่วถึง ร้อยละ ๕๔.๘ ระบุเด็กไทยไม่ได้เรียนในสิ่งที่อยากเรียน และร้อยละ ๕๓.๑ ระบุการเรียนการสอนเป็นแบบที่เริ่มต้นจากความรู้ในหนังสือและจบลงที่ข้อสอบ ตามลำดับ

ดร.ปรีชา เมธาวิธภาคย์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กล่าวว่า คำถามลำดับแรกที่เด็กอยากจะถามครูมากที่สุดเป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการสอนของครู (ร้อยละ ๒๕.๐) เช่น “ทำไมครูไม่หาวิธีการสอนที่สนุกและไม่น่าเบื่อ? ... ทำไมเวลาสอนต้องอ่านตามหนังสือ?...ครูมาสอนหนังสือหรือมาอ่านหนังสือให้นักเรียนฟัง?..... และทำไมสอนในห้องเรียนไม่รู้เรื่องแต่สอนพิเศษรู้เรื่อง?”

นอกจากนี้ยังมีคำถามเกี่ยวกับการสั่งการบ้าน/สั่งงาน (ร้อยละ ๒๑.๒) คำถามเกี่ยวกับ

พฤติกรรมของครู (ร้อยละ ๑๔.๗) ตามลำดับ โดยเด็กเยาวชนมากกว่า ๒ ใน ๓ อยากให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนของระบบการศึกษาในปัจจุบันเพราะหลักสูตรการสอนเน้นเนื้อหาทฤษฎีมากกว่าการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยพบว่าเด็กต้องเรียนหนักวันละ ๗-๘ คาบ ในขณะที่ความรู้ที่ใช้สอบกลับได้มาจากการเรียนพิเศษ โดยร้อยละ ๖๕.๑ ให้ความเห็นว่าการเรียนพิเศษเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตการเรียนทุกวันนี้ เนื่องจากทำให้เข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น ได้ความรู้เพิ่มเติมจากที่โรงเรียนไม่ได้สอน ส่งผลให้เมื่อพิจารณาความสุขต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามระบบการศึกษาในปัจจุบันพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๕.๗๘ จากคะแนนเต็ม ๑๐

ในขณะที่รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ผลสำรวจที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงข้อเท็จจริงทางการศึกษาไทยที่เด็กถูกระงับจากระบบการศึกษา โดย ๗๐-๘๐% สะท้อนความคิดว่าทนไม่ได้และเป็นความทุกข์จากระบบการศึกษาที่ไม่ยุติธรรม ไม่เหมาะสมกับชีวิตจริงของเขา เป็นความรู้สึกที่แสดงตัวตนของระบบการศึกษาที่เด็กไม่มีทางเลือก และต้องต่อสู้กันเองบนระบบการศึกษาแบบลู่เดียว

“สิ่งที่ได้กระเปิดความรู้สึกออกมาครั้งนี้ น่าจะทำให้ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องรับฟังและกลับมามีสติ คิดทบทวนปฏิรูปการศึกษาใหม่ โดยคืนโอกาสให้กับเด็ก เปลี่ยนจากระบบผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางเป็นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยให้เด็กได้เรียนรู้ เข้าใจตนเอง ประกอบอาชีพได้ มีความสุขในสิ่งที่เขาเรียนรู้ มีคนเข้าใจในสิ่งที่เขาใฝ่ฝันจึงไม่ควรปิดกั้นความหลากหลาย”

ผลสำรวจครั้งนี้ไม่ได้เหนือความคาดหมายเท่าใดนัก เพราะสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ก็สะท้อนการศึกษาในบ้านเราอย่างยิ่ง เพียงแต่งานสำรวจที่ผ่านตัวเด็กล่าสุด ยิ่งสะท้อนว่าวันเวลาผ่านไปกี่สิบปี ปัญหาเดิมๆ เรื่องการศึกษาในบ้านเราก็คงอยู่ และไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังสักที

เด็กและเยาวชนบ้านเรายังคงติดอันดับเรียนทั้งในระบบและกวดวิชาติดอันดับโลก และแนวโน้มก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ปัญหาเรื่องเด็กนักเรียนที่เรียนเก่งวิชาการมาก แต่กลับไม่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้ก็มีจำนวนไม่น้อย หรือแม้แต่เด็กที่เรียนจบมาแล้วก็ยังไม่รู้ความต้องการของตัวเองว่าเรียนจบแล้วจะไปประกอบอาชีพการงานอะไร หรือบางคนถึงกลับไม่ได้เรียนในสิ่งที่ตัวเองชอบ แล้วต้องออกกลางคันก็มีให้เห็นอยู่บ่อย

ทั้งหมดนี้ แม้จะสะท้อนปัญหาในระบบโครงสร้างการศึกษาในบ้านเรา แต่ส่วนหนึ่งก็ต้องมาจากครอบครัวด้วยที่ต้องมีส่วนช่วยลูกในการเข้าใจการศึกษาที่เหมาะสมกับลูกของเรา และช่วยให้ลูกค้นหาความถนัดของตัวเอง ซึ่งคนเป็นพ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิดลูกจะรู้ดีที่สุดว่าลูกของเราถนัดอะไร ชอบสิ่งใด และทำสิ่งใดได้ดี

ปัญหาเรื่องการศึกษาในบ้านเรามีมากกว่าที่จะปล่อยลูกให้เดินตามยถากรรม คนเป็นพ่อแม่ต้องตั้งรับและเข้าใจว่าภายใต้สภาพปัญหาและข้อจำกัดที่มี คนเป็นพ่อแม่ต้องทำการบ้านมากขึ้น แสวงหาข้อมูลมากขึ้น และมีเทคนิคในการจัดการให้ลูกสามารถเข้าไปสู่ระบบการศึกษาแบบรู้จักและเข้าใจความถนัดของตัวเองเท่าที่จะทำได้ และสิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิดเด็กสามารถทำได้ ดังนี้

ประการแรก ต้องเริ่มจากความชอบของลูก สิ่งใดก็ตามที่เริ่มจากความชอบ ก็จะทำให้เด็กมีความอยากที่จะทำสิ่งนั้นให้ได้

ประการที่สอง ต้องสังเกตว่าลูกทำสิ่งใดได้ดี เพราะบางครั้งเด็กก็ไม่ว่าตัวเองทำสิ่งใดได้ดีหรือไม่ ถ้าพ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิดเด็กสังเกตเห็นและชื่นชมในสิ่งที่เขาทำ ก็จะทำให้เขาอยากที่จะทำสิ่งนั้นเพิ่มมากขึ้น

ประการที่สาม ต้องชวนพูดคุยและตั้งคำถามในแต่ละช่วงวัยว่าลูกโตขึ้นไปอยากเป็นอะไรแน่นอนว่าเขาอาจจะตอบไม่เหมือนกันในแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับวัยและประสบการณ์ด้วย แต่การพูดคุยจะช่วยให้ลูกได้เกิดการคิดและเริ่มจินตนาการสิ่งที่ตัวเองอยากเป็น

ประการที่สี่ ต้องแนะนำเรื่องการเลือกแผนการเรียน โดยให้มองที่ความถนัดและความชอบของเด็ก ไม่ใช่เพราะพ่อแม่อยากให้ลูกเรียนตามที่ตัวเองปรารถนา หรืออาจจะช่วยแนะนำ หรือชี้แนะแนวทางการเรียนให้ชัดเจนขึ้น ว่าเรียนสาขานี้แล้วจะมีโอกาสประกอบอาชีพ การงานประมาณแนวไหน หรือสาขาที่สนใจต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบให้ลูกตัดสินใจเอง

ประการที่ห้า ต้องไม่ตามเพื่อน เด็กๆ ที่ยังค้นหาตัวเองไม่เจอว่าถนัดอะไร หรือชอบอะไร มักจะตัดสินใจเลือกเรียนแผนการศึกษาตามเพื่อน ส่วนหนึ่งก็เพราะไม่รู้ว่าจะเลือกอะไร ก็เลยเลือกเรียนตามเพื่อน หรือติดเพื่อนบางคน ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายมาก เพราะในอนาคตเมื่อได้เรียนรู้ และประสบการณ์มากขึ้น ก็มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ต้องเสียใจกับการตัดสินใจ

ภายใต้ระบบการศึกษาไทยที่เด็กไทยต้องเผชิญเช่นนี้ หากพ่อแม่ได้ช่วยปรับประคองลูกอย่างมีกรอบ ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป น่าจะพอมีหลักประกันไปสู่แสงสว่างได้บ้าง